

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Religiosos hunc præstantissimum finem non assequi habitum monachalem gestando, sed vitam spiritualem agendo. Cap. xxxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

solū de reuersione tractamus, sed cogitatione in
 sæculum, sed desiderio, sed occupatione redimus? An
 non est, redire ad sæculum, mundanos honores & di-
 gnitates ambire? Corporis delicias, & voluptates
 consecrari? Aurum, argentum, & pretiosam supel-
 lectilem possidere? Vincula obedientiæ rumpere, &
 iugum propriæ abnegationis detrectare? An non est
 redire ad sæculum, auersari diuina colloquia, lectio-
 nem fugere, cella secreta abominari, & in negotiis
 mundanis tempus consumere, ac vanis colloquutio-
 nibus ora laxare? Certè, qui ita viuunt, vitam religio-
 sam deserunt, Ægyptum repetunt, & in sæculum,
 quod reliquerant, reuertuntur.

Nu. 14.
 2.
 Ibid. 29.

Basil. in
 orat. 21.
 de salutari-
 tate.

Basil. de
 institut.
 monach.
 serm. 2.

Isti de mutatione status pœnitentes dicunt, si non
 ore, corde tamen, & animo: Vtinam mortui esse-
 mus in Ægypto.] Et illam terribilem Dei commina-
 tionem audiunt. Viuo ego, ait Dominus: Sicut Iou-
 quiti estis, audiente me, sic faciam vobis. In solitu-
 dine hac iacebunt cadauera vestra.] Audiunt, & ex-
 periuntur; nam in quam virtutum solitudine, vi-
 tam finiūt, & post multos annos religionis, cum ani-
 mo irreligioso, aut planè mundano, ex hac vita mi-
 grantes, præmium religiosorum non recipiunt. Hoc
 grauiſſimis verbis expendit Basilius. Est autè (inquit)
 spectaculum omni commiseratione dignum, inedia
 multa perpeſſa, feueriſſima educatione perlata, tot
 precibus factis, tot lachrymis profusis, annis viginti,
 aut triginta castitate custodita: tandem propter ani-
 mi segnitiam, negligentiamque omnibus spoliari, ac
 denudari rebus, & eum, qui præcepta Domini religio-
 sè seruauit, similitè effici mercatori locupleti, qui
 copia mercium elatus, cum iam nauis ipsius maria
 periculossima vento secundo emensa esset, ad ipsum
 portum nauis elisa, omnibus simul priuatus conspicitur.
 ] O quam verè hæc dicta sunt: religiosus enim
 mundum fugiens, & domum religionis ingrediens,
 ex procella, & tempestate maris euasit, & portum
 tutum, ac tranquillum tenuit, ex quo facilis est in
 terram eternitatis, & ciuitatem cœlestem ingressus.
 Interim autem, dum hæc profectio conceditur, in
 portu religionis manens, aliqua sustinet, vt vigilias,
 vt ieiunia, & alia huiusmodi, corpori quidem aduer-
 sa, sed animo vehemèter vtilia, quæ digna sunt præ-
 mio numquam perituro. Hæc verò omnia religiosus
 dilapidat, & in iplo beatitudinis portu periclitatur, si
 vitia nõ deserat, si animum sæcularem non exuat, &
 occupationes mundanas admittat. Conuenit igitur
 (& simili, ac verbis vtetur eiusdem Basilij) vt quem-
 admodum, qui in balneum ingrediuntur, vestimen-
 tis se omnibus denudant, ita & qui colenda pietatis
 causa ad solitariam, vel religiosam vitam accedunt,
 omni rerum vitæ huius materia exuti, genus vitæ,
 quod est secundum philosophiam, ingrediantur.]
 Hoc enim vitæ genere præteritas maculas lauant, &
 adipiscuntur animi puritatem, sine illo verò, nõ me-
 rita, sed noua onera debitorum conquirunt.

*Religiosos hunc præstantissimum finem non
 assequi, habitum monachalem gestan-
 do, sed vitam spiritualem agendo.*

CAPVT XXXII.

OGNOCERE hunc finem religiosæ
 vocationis tanti momenti est, vt ne-
 cesse sit, ignorantie & imbecillitati quo-
 rundam religiosorum consulere, atque
 eum exquisitiùs declarare. Putat enim

A nonnulli (ni fallor) se ad scopum religiosæ professio-
 nis peruenisse, & populi Dei nomen, ac meritū ac-
 quisisse, cum primū habitum religiosum induunt,
 necdum mēte mutata, nec indumentis veteris Adæ,
 hoc est, prauis affectibus, ac vitii exutis. Quod non
 ita esse facillimum erit comprobare. Nam religiosa
 vita non est corporis indumentum, sed status animi
 vniuersarum virtutum exercitatione perfectus: Non
 est ergo religiosus opere, & merito, qui tantū ves-
 tem monachalem, seu religiosam induit, sed qui ad
 virtutis normam mores suos, actusque componit.
 Egregiè enim ait sanctus Ephrem, religiosorum ma-
 gister peritissimus: Non putetis, in cingulo ac veste
 longa consistere perfectionem monachi, aut in co-
 salutem positam, quod mūdās ac nitidas manus ha-
 beas, aut quod bene disert⁹ sis, quodq; Scripturas in-
 terpreteris, aut quod capite incedas abrafo, eomāve
 nutrias, licet enim proportionem respondentem, con-
 gruētēsq; virtutes desint. Hæc autem non vt deprimam
 habitum, eique detrahā, dico, quod absit, sed
 vt habitui, mores, & opera congruere debere demō-
 strē. Nam habitus absque operibus, nihil est.] Et ver-
 rissimè. Sicut enim fieri nõ potest, vt vnus, atq; idem
 homo, vno atq; eodem tempore sapiens sit, & igno-
 rans, studiosus, & vitii corruptus, tristis, & lætus, di-
 ues, & pauper: Ita impossibile est, vt simul sit religio-
 sus, atque mundanus. Neque enim minus distant, re-
 ligio, & sæculum: mores religiosi, & mundani, quā
 alia quælibet opposita, atque contraria. Ille autè, qui
 solū de religionis habitu gloriatur, neque habet vi-
 tam indumento conformem, mundanus est: igitur
 (quidquid sit de statu, & obligatione) virtute, & san-
 ctitate religiosus non est, imò mundanus, tantò vi-
 lior, & cōtēptibilior, quantò sub religionis habitu,
 & monastica professione, mores habet tantæ digni-
 tati discordes. Est velut histrio indumēto regis indu-
 tus, vt cornu cygni alis, & plumis ornatus, & velut
 lupus ouium pelle contextus. Iste talis nõ est cur di-
 lecto populo Dei se ipsum annumeret, quia licet in
 externa veste ad eum pertinere videatur, sed vita ad
 sæculū pertinet, & ab hoc nobilissimo populo, actio-
 ne, & moribus lōgè distidet. O quam aptè de illo, ac
 de sui similibus dicemus illud Bernardi. Vereor ne
 multi se profiteantur de populo Dei, quos tamè ipse
 nõ habet pro populo suo.] Vereor ne plerisque, qui
 quasi in populo eius religiosiores esse videntur, ipse
 aliquando dicat: Populus hic labiis me honorat, cor
 autem eorum lōgè est à me.] Nouit enim Dominus
 les⁹, qui sūt eius, nouit, & quos elegerit à principio.
 Quid me vocatis (ait) Domine Domine, & non facit-
 tis, quæ dico?] Vt autè cognoscāmus vitam & mores
 esse, q̄ nos huic populo annumeret, statim subiicit.
 Vis scire an pertineas ad populū eius, vel potius vis
 esse de populo eius? Fac, quæ dicit Iesus, & cōputabit
 te in populo suo. Fac, quæ iubet in Euāgelio Domin⁹
 Iesus, quæ iubet in lege & prophetis, quæ iubet per
 ministros suos, qui sūt in Ecclesia, obtepera ei⁹ vi-
 carijs prepositis tuis, nõ tātū bonis, & modestis, sed
 etiā dyscolis, & disce ab ipso Iesu, quia mitis est, &
 humilis corde, & eris de beato populo ei⁹, quæ elegit
 in hereditatē sibi. Eris de laudabili populo eius, quæ
 dominus exercitū benedixit, dicēs: Opus manuum
 mearū tu es, hæreditas mea Israël.] Liqueat ergo, pro-
 fessionē vitæ perfectæ populo nos Dñi adiungere, &
 religiosos act⁹, nõ solā vestē, iustorū cetui copulare.
 Illis sanè actionibus finem nostræ vocationis cō-
 sequimur, (vt scilicet Dominus sit noster Deus, nos
 autē eius dilectus & peculiaris populus,) quarū gra-
 tia nos ipse vocauit, & à periculis sæculi in securita-
 tem religionis adduxit. Ista verò non sunt tantū

Ephrem.

Bern. 10.
 sup. Miss.

Matth. 5.
 8.

Luc. 6. 46.

Matth. 11.
 29.

attonſio capitis, mutatio veſtis, & aliarum externa-
 tum ceremoniarum aſſumptio, ſed cōverſio cordis,
 abiectio vitiōrū, & virtutū, ac perfectionis ſtudium.
 Quod ſi dedit, illæ externe mutationes parvi momē-
 ti ſunt reputandæ. Iſtu ergo perfectionis ſtudiū eſt,
 quod nos veros, & ſāctos religioſos facit, & à vilitate
 mundanorum in altitudinem religioſi ſtatus ex-
 tollit. Nam rogo, cūm Dominus nos ad hunc ſtatum
 inuitavit, dixit-ne: Converterimini ad me tantūm in
 externa veſte, commutate pileum in cucullum, chla-
 mydem in melotem, baltheum in chordam? Nequa-
 quam ſed tunc intonuit de cœlo Dominus, & altiffi-
 mus dedit vocē ſuam, ita clamans, & dormientes ex-
 ſuſcitans. Converterimini ad me in toto corde veſtro,
 in ieiunio, & in ſletu, & in planctu, & ſcindire corda
 veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad
 Dominam Deum veſtrum. Nā ab iſta cōverſione
 mētis accipit meritū habitus monachalis acceptio,
 & externa veſtimentorum mutatio. Fratres (inquit
 Bernardus) ſi dixiſſet convertimini, nihil addēs, eſſet
 vobis forſitan liberum reſpondere, factū eſt, iam
 aliud proponere mandatum. Nūc autem ſpiritualis (vt
 audio) cōverſionis nos admonet, quæ non vna die
 perficitur, vtinam, & in omni vita, qua degimus in
 hoc corpore, valeat conſummari. Corporis namque
 cōverſio, ſi ſola fuerit, nulla erit. Forma ſiquidē cō-
 verſionis eſt iſta non veritas vacuum virtute gerēs
 ſpeciem pietatis. Miſer homo, qui totus pergens in
 ea, quæ foris ſunt, & ignarus interiorum ſuorum, pu-
 tans aliquid ſe eſſe, cūm nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. Si-
 cut aqua effuſus ſum (ait Pſalmiſta in perſona homi-
 nis huiuſcemodi) & diſperſa ſūt omnia oſſa mea. Et
 alius quidam propheta. Comederunt (inquit) alieni
 robor eius, & ignoravit. Exteriorem quippe ſuper-
 ficieſ intuens, ſalva ſibi omnia ſuſpicatur, nō ſen-
 tiens vermē occultum, qui interioria corrodit. Ma-
 net tonſura; veſtis necdum mutata eſt, ieiuniorum
 regula cuſtoditur, ſtatutis pſallitur horis, ſed cor lō-
 ge eſt à me, dicit Dominus. Attende ſoliter quid
 diligas; quid metuas; vnde gaudeas, aut contriſte-
 ris; & ſub habitu religionis animum ſæcularem, &
 ſub pannis cōverſionis inuenies cor perverſum.]
 Maniſteſtū eſt itaque, quōd qui ſub habitu mona-
 chali cor habet ſæculare, corpore quidem habitat
 in domo Dei, fateor, profeſſione, & obligatione re-
 ligioſus eſt, aſſentior, ſed corde ad cœtum munda-
 norum pertinet, & habitator eſt ſæculi. Nihil enim
 cuiquam prodeſt (inquit Anſelmus) habitum mona-
 chi exteriorem habere, ſi non ſtuderit, & interio-
 rem retinere. Et Baſilius ſeceſſum à ſæculo deli-
 neans, ita ad ſuū Gregorium ſcribit. Eſt verō ſecef-
 ſus à mundo, non extra mundum eſſe corpore: cœ-
 terum à conſenſu corporis, mutūaque affectione
 ahimum abrumpere; non ciuem eſſe, non domum
 poſſidere, non famulum, nihil proprium habere,
 non ſodalitatis officia, non amicitia colere, prædia
 nulla, nullas facultates habere, negotiis vacare, iuris
 gentium contractus, humanæque diſciplinæ non
 noſſe, ita ſe comparare cor, vt humanam aptum ſit
 admittere diſciplinam ex diuinis monumentis in-
 formatam. Qui ſolum habitum induit, & virtutes
 indumento congruas habere non curat, ſimilis pro-
 fectō eſt homini ſæculari, qui aliqua neceſſitate co-
 actus in cœnobium ſe recipit, & habitum monachi
 induit, non vt monachus ſit, ſed vt tutior maneat,
 & ſecurior deliſceat. Sicut enim iſte nihil habet re-
 ligionis, niſi veſtem; & neceſſitatem in cœnobio
 commanendi, ita religioſus tepidus, ambitioſus at-
 que mundanus, nihil religionis habet, niſi habitum,
 & neceſſitatem, quæ ex profeſſione naſcitur, non

Pſal. 17.
14.
Iſa. 1. 12.

Bern. de
cap. ieiunij,
ſer. 2.

Pſal. 21.
15.
Oſes 7. 9.

Baſil. epi-
ſtola 1. ad
Gregor.

A tamen vitam, qua quisque in monastica conuerſa-
 tione perficitur.
 Hanc autem conuerſationem, qua mundana con-
 temnimus, & virtutum exercitia conſectamur, eſſe,
 quæ nos religioſos, & Deo coniunctos faciat, Do-
 minus in poſtremo die euidenter oſtendit. cūm ſpe-
 ctatibus omnibus hominibus, atque vniuerſa cœle-
 ſti curia, religioſæ vitæ ſectatores, non tantūm de
 geſtatione veſtis monachalis, ſed multō magis de
 vita, & moribus iudicabit. Verum eſt, ab illis Domi-
 num quaſiturum, an habitū propriæ religionis in-
 duerint, quod abiicere ſine vrgenti cauſa, & veſtem
 ſæcularem aſſumere ingens crimen eſt. Sed non eſt
 hæc tota illius examinis inquitio. Expendet nam-
 que Dominus, an regulam cuſtodierint, an patrum
 ſtatuta ſeruauerint, an parentes, cognatos; & ami-
 cos, honores, diuitias, & voluptates, quæ corpore
 reliquerunt; corde quoque dimiſerint, an vitia de-
 leuerint, an paſſiones cohibuerint, an ſilentio, &
 orationi ſe dederint, an virtutes exercuerint, an pro-
 ximis ſalutis viam, verbo & exemplo monſtraue-
 rint. Si quis autem appenſus in ſtatera iuſtitia, iſto-
 rum inuentus fuerit minus habens, licet habitum
 religioſum geſtauerit, arguetur, & excors punietur,
 vt reus, & inter mundanos, iniquorum pœna mul-
 ſtabitur. Libet ſanè Laurentij Iuſtiniani verba; li-
 cēt prolixiora, proponere, quæ tepidos terreat, &
 à nobis dicta conſentire. Falluntur proſus (ait) qui
 ſine operibus de ſolo habitu, & religionis ſibi ap-
 plaudunt nomine. Non enim de titulo profeſſio-
 nis, neque de dignitatis ſtaſtigio, neque de ſancti-
 tatis imagine; ſed de mandatorum obſeruantia, de
 obedientia regulæ, de perfectione virtutum, de cor-
 dis munditia, de actione laudabili, de miniſterio pie-
 tatis, & de gratiarum Deo exhibita ſolutione, ante
 tribunal æterni iudicis, cuique religioſo, & Ecce-
 ſiaſtico viro interrogatio fiet. Aduerſus inobedien-
 tes Chriſti miniſtros, defunctorum elemoſyna
 monaſteriorum reditus, ſanctorum patrum inſti-
 tuta, commendabilis ſæcularium vita, ſicca bo-
 nitatis oſtenſio, conſumato huius peregrinationis
 termino vehementiſſimè acclamabunt. Non erit
 tunc fruſtuoſa pœnitentia, non compunctio ſalu-
 taris, non locus veniæ, non mærendi tempus; ſed
 diſcuſſio, ſed iuſtitia, ſed iudicij, ſed vltionis.
 Tunc quippe aperientur ſingularum libri, tunc con-
 ſcientia erit teſtis, & iudex; tunc religioſus inobe-
 diens, auarus, & petulans ſerō intelliget, quid omi-
 ſerit, quid contempſerit, quid egerit, quid perdidit.
 Torquetur vtique indicibili mœrore præter-
 miſiſſe benefacere, & opere neglexiſſe implere, quod
 vouit, dicente propheta: Vouete, & reddite Domi-
 no Deo veſtro, omnes qui in circuitu eius aſſertis
 munera. Conſciētia quoque immortalis vretur ver-
 me, cūm reuoluet ſecum, quā impudenter condi-
 torem ſuum, præcepta Ecceſiaſtica, oblatam gra-
 tiam, & admonitionem ſalubrem parui penderit an-
 dire fraternam. Mœroris inſuper toties confodietur
 gladio, quoties facinorum ſuorum meminerit, ob-
 ſcenitatis atque voluptatis carnis, edacitatis vêtis,
 cupiditatis temporalium facultatum, cæterorumque
 vitiōrum, ob momentaneam delectationem viliffi-
 mum te fecerit ſeruū. Hinc ſupra modū cruciabitur
 animo ſe propter nefandiſſima carnis opera amiſiſſe
 viſionem diuinam, contuberniū Angelorum, ſancto-
 rum cōſortium, Ecceſiæ ſuffragia, meritorum iuſto-
 rum participationē, naturæ dona, adiutoriū gratiæ, &
 fruſtus dignos pœnitentiæ. Si hæc ita ſunt, nō dubiū
 eſt, vitā iſtam religioſā, & ſpiritualē, nos Dei populū
 cōſtituere, veros religioſos facere, atque in ſine noſtre

Iuſtin. lib.
de obed. c.
19.

Pſal. 75.
12.

vocationis deducere. Et compertum est etiam solam vestem, & professionis obligationem, virtute vacuam, non esse satis, vt nos Dominum habeamus in Deum, ac in eius amicitiam admittamur.

Tu ergo, o religiose, qui mundo contempto in cenobium fugisti, & ad statum religiosum conuolasti, memento hunc esse scopum operis tui, vt Dominus sit tibi Deus, tu autem sis vnus de populo Dei. Hunc autem finem assequeris, si vitam spiritualem arripas, & per vniuersarum virtutum itinera, no segniter, sed magna celeritate discurras. Tunc Dominus est tibi Deus, cum illi te totum possidendum tradis, & nihil tui, aut carnis illecebris, aut cupiditati mundanae, aut superbie diabolice derelinquis. Dixit enim Dominus tuus: Venit princeps mundi huius, & in me no habet quicquam. Et si in illo nihil habet, profecto in te, si membrum illius es, nihil habere debet. Tunc Dominus est tibi Deus, cum illi omnibus praefers, nec pro rebus modicis, quales sunt omnes res seculi huius, tu vltimum finem amittis. Emisti eum tamquam pretiosam margaritam, quam pretio omnium, quae possidebas, comparasti, ne iam emptam, & in conclauis tui cordis absconditam, pro nihilo perdas, & pedibus affectuum mundanorum conculces. Tunc Dominus est tibi Deus, cum spretis omnibus, pace, ac tranquillitate mentem exornas, vt Dei tui habitaculum efficiatur. Qui cum magnus sit, & rex pacis nuncupetur, totum mentis domicilium postulat, & nisi pacatum sit eius habitacionem fugit. No das autem illi totam domum mentis tuae, si res creatas cupis, & amore comodis propriis inhaeres. Nec paras illi domicilium pacis, si rerum temporalium desideris turbaris. Tunc demum pertinet ad populum Dei, cum occupationes seculares omnino deseris, cum mores religiosos induis, & spiritualem vitam a curis rerum temporalium auulsam, omni diligentia sectaris. Quod, vt no solum iucundum tibi fiat, sed etiam penitus necessarium appareat, illud serid tibi considerandum est, & sollicita mentis intentione cogitandum, no posse te impane in sancta religione positum, eas cogitationes, & colloquia, & illas curas admittere, quae tibi in saeculo licuissent.

Ioh. 14. 30.

n. lib. ad. r.

il. 75.

Act. 5. 3.

Poteras quidem, dum vitam comunem sectabaris, aut opes acquirere, aut res non necessarias, minime tamen noxias possidere, aut dignitatem, si ea dignus esses, bono sine appetere, & postulare, aut genio moderate indulgere, curasque rerum temporalium & occupationes seculares admittere. At postquam vitam illam comunem reliquisti, & in statum religiosum euolasti, non licet tibi ista mundana conquirere, & res mundi huius corruptissimi in certum religiosorum inferre. Quod Petrus Apostolus, non saeuitia, aut crudelitate, sed fidelium misericordia motus, & Spiritu sancto incitatus ostendit, dum Ananiam, & Sapphiram morte temporali, & aeterna multauit. Anania (inquit) cur tentauit Satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto, & fraudare de pretio agri? Nonne manens tibi manebat, & uenundatum in tua erat potestate? Ac si diceret: O Anania nec Christus te cogit, nec Ecclesia compulit, vt agrum tuum venderes, & pro Christo pauper effectus, in vsu pauperum erogares, liber eras, & agellum, aut pecunias in pretium eius acceptas, poteras sine peccato retinere: At postquam decreuisti te rebus tuis abdicare, easque offerre Deo, vt pro vilissima re temporali aeternum regnum lucrareris, non tibi licuit de pretio agri aliquid defraudare, & pecuniam partem abscondere. Hoc peccatum, quod nos Spiritu sancto plenos decipere uoluisti, & pecuniam Deo iam consecratam surripere statuisti, & subita morte, & cruciatibus perpetuis exolues. Sic

A prorsus, o religiose, tibi eueniet, si seculares honores, aut diuitias, aut commoditates pro Deo dimissas, audeas resumere: Argueris medacij, atque furti, quod promissioni non steteris, & res Domino dicatas abstuleris, & nisi respueris, seuerissime punieris. Quia quod antea erat liberum, ingressu religionis, & obligatione voti, necessarium fecisti, cui sine animae dispendio iam non poteris contra ire. Hae Basilius proposito exemplo Anania supra dicto, his grauissimis verbis expressit. Quocirca ante religiose istius vitae professionem, liberum est vnicuique, quatenus per Dei indulgentiam leges permittit, communem cum ceteris viuendi morem sequi, sibiq; uxorem adiungere. Vbi vero iam quis spote sua ipse professus est, hic Deo custodire se ipsum debet veluti eorum aliquid, quae dicata sunt Deo, ne sacrilegij iudicium incurrat, cum videlicet corpus, quod semel Deo consecrauit, ministerio rursus communis vitae contaminat. Et ne quis existimet hoc solum dici de custodia castitatis, quae religiosus hac districte custodit, nullam aliam affectionem vitare debeat; statim ipse Beatus pater subiungit. Atque hoc dico, non vnum tantummodum vitiosa affectionis genus spectans, quem admodum opinatur quidam, qui perfectam habere se virginitatem existimant, si caltum modum corpus suum custodierint, sed vt doceam, eum, qui Deo feruare se integrum velit, nulla debere praua affectione mundana inquinari, iuxta omnem vitiosa affectionis modum. Nam iracundia, inuidia & praeteritarum iniuriarum tenax memoria, medacium item, & superbia, & elatio spiritus, & interpestitia locutio, & in oratione facienda lentitudo, & rerum, quae nullae sunt, cupiditas, mandatorum negligentia, in vestitu nimio plus exquisitus ornatus, orisq; ad venustatis specie compositione, congressionesq; ac colloquia, non habita, vel decoris, vel necessitatis ratione. Hae omnia adeo diligenter sunt ab eo cauenda, qui per virginitatem Deo seipsum consecrauit, vt par sibi propemodum esse periculum intelligat, si in aliquo istorum lapsus sit, atq; si in verum proprium peccatum incurrat. Hae ille.

Basili. ser. 1. de instit. monach.

Hae omnia vitare debet, & opposita sectari, qui virginitatem, id est, vitam a saeculo remotam (hanc enim Basilius virginitatem vocat) profitendam elegit. Sibi que persuadeat necesse est, multa in hoc statu esse reprehensione digna, quae in saeculari, nec mala, nec reprehensibilia censentur. Vt enim emptio, & venditio rerum venalium in foro bona est, in templo vero mala, & verita est (Vnde Dominus factus flagello de funiculis, omnes vendentes, & ementes eiecit de templo, oves quoque & oves venditioni expositos, & nummulariorum effudit aes, & mensas subuertit.) Ita saecularia in saeculo licent, in religione autem nequaquam licent. Qui ista in vitam religiosam inuehant, audiunt a Domino: Auferite ista hinc, & nolite facere domum Patris mei domum negotiationis, aut etiam speluncam latronum. Religio enim domus Dei est, ad hoc aedificata, vt ipse in ea adoretur, atque colatur. Eam autem efficit domum negotiationis, & furum latibulum, qui vanis cogitationibus, inutilibus desiderijs, prophanis negotijs, ac confabulationibus, non necessariis commoditatibus, inuidijs, ac emulationibus, & alijs huiusmodi pestibus, tantam inficit sui status puritatem. Quae enim turpior negotiatio ea, qua homo Deo dicatus huc illacq; discurrit, vt suas voluntates expleat, & cupiditatis insanae expletionem coquirat? Aut quae spelunca latronum impurius ea, quae tegumento virtutis, monstra vitiorum occultat, & sub habitu religionis propriam voluntatem, omnium malorum seminarium abscondit? O quanta indignatione aduersus iustum com-

Ioh. 2. 15.

Ibid. 16.

Ierem. 13.
15.

Isa. 26.
10.

mouetur Deus, qui domum religionis, sua inobedientia, atque proteruita, in bestiarum equile, aut in porcorum hatam couertit. Quid est (inquit) quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Dilectus quidem est quem tanto amore complector, vt in domo mea, & inter electos meos manere permittam. Huius autem eximij beneficij, hanc accipio gratitudinem, quod domum hanc meam, celo quam simillimam, prophane, & tepidæ vitæ fœditate commaculat. In terra sanctorum iniqua gessit, nõ videbit gloriam Domini. Hæc est in malos, & tepidos religiosos querimonia Dei, hæc terribilis districti iudicis cõminatio, quam sine dubio opere exequetur, si vitam non mutant, & ea, quæ promiserunt, non debita deuotione custodiunt.

Religiosus semper vitam spiritualem esse sectandam, ac de illa in sequentibus esse tractandum.

CAPVT XXXIIL

NE ergo religiosi hanc dutilissimam Domini increpationem audiant, & acerrimam socordia atque negligentia pœnam sentiant, operæpretium est eam eligant vitam, eos labores subeant, eas curas, & occupationes suscipiant, vtique spirituales, & sanctas, quarum gratia, & à sæculo fuerunt erepti, & in statum religiosum euocati. Nam si in sæculo degentes mada Domini custodierunt, & vitam studiosam amarunt, valde infani sunt, si eam vitam deserant, cuius conseruandæ, & prouehendæ causa religionis habitum induerunt, & inter bonos, & sanctos innocentiam perdant, quam inter iniquos, & peccatores cõseruarunt. Si verò in sæculo omni fœditati, ac turpitudini se dederunt, & emédationis gratia in cœnobij conuolauerunt, quid infanlius, quam in pœnitentiæ loco præteritis iniquitatibus nouas adicere, & maiora peccata perpetrare? Sanè tam isti quam illi diuitias bonitatis Dei, & patientiæ, & longanimitatis contemnunt: Iquoniam ad pœnitentiæ locum adducti, non pœnitentes, sed in Deum contumeliosi fiunt, & tanto beneficio in arrogantiam, & superbiam abusi sunt. Ne itaq; tam ingenti itultritia fascinetur, semper uocationis suæ finem ante oculos habeant, & in quocumque loco sint, & quacumq; occupatione teneantur, desideria virtutis, timorem peccati, & vitæ spiritualem, ac religiosam, tum corde amare, tum actione præstare procurēt. In religione ad instar Angelorum habitare laborent, qui domum illam cœlestem, & verissimarum deliciarum plenam inhabitant, vt ex domo, quæ in terris imago cœlestis est, ad illam, quæ in cælis vsque ad finem sæculi ædificatur, post huius vitæ finem, trãserantur. Sicut enim Angeli à cœlesti curia ad terras in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, nõquam Angeli esse desinunt, nec vitam cœlestem relinquunt, nec à conspectu Dei, quo beati sunt, nec ad momentum quidem recedunt: Ita religiosi dum septa cœnobij egrediuntur, dum sæcularium domos adeunt, aut necessitate cogente, aut postulante charitate, numquam vitam spiritualem, neque animam religiosam deserant, sed corpore inter mundanos degentes, spiritu in abscondito propriij cordis commaneant. Laboriosum est hoc: sed ad labores, non ad otij, nec ad segnitium vocati sunt. Herus mancipium emittit, & suis sumptibus cibos ei, & vestes subministrat, an vt otio torpeat: non sed vt labore, & magna

Rom. 24.

Heb. 11. 14.

A sollicitudine famuletur. Agricola conducit operarium, debitamque mercedem promittit, an vt negligentia dissoluatur? non sed vt fegetes demerctat, & in horrea recondat. Rex milites cõgregat, & stipendiũ assignat, an vt lusuibus vacent, & in conuiujs, & potionibus occupentur? nullo modo: sed vt prælicetur, vt locum suum teneant, vt hostium vim impetumque sustineant. Et te Christus, o religioso, in suam domum vocauit, & pretio sui sanguinis tibi beneficio uocationis cõmitit, & tantorum donorum stipendia attribuit, vt otieris, vt negligens in cella maneas, & tui oblitus, per hortum & claustra discurras, vt confabulationes vanas, & occupationes sæculares affectes vt dicas: Laboriosum est paruos defectus vitæ, passionibus cohibere, silentium amare, lectioni & orationi semper insisteret? Quis hoc credit? Imò potius vocatus es, vt tamquã fidelis famulus ei semper inferuias, tamquam vineæ operarius tribulos & spinas tui cordis euellas, tamquam strenuus miles, secundum præceptum Pauli, milites bonam militiam. Homo (ait Iob) nascitur ad laborem, & auis ad volatum. Si quiuis homo ad laborem natus est, quantò magis tu, qui vt labores mundum deseruisti, & tantã bonã in laborum leuam recepisti? Ne sis, vt illi, infanus, qui, vt est apud Hugonem Victorinũ, delicatã, ac voluptuosam credunt esse religionẽ, expertem laboris, vacantẽ otio, & habitum religionis indifferetẽ capiunt, votum faciunt, professionis vinculo constringuntur: cum autem religionis ordinem, & cõsuetudines eiusdem auersantes carni nouerint, in hæc verba prorumpunt, Putauimus pondus religionis leuius esse, quis enim potest ferre claustrũ tædium, diuturnitatem silentij, pondus laboris, parsimoniam cibi? Ne, in quã talia dicas nec talia cogites, sed scieret ad laborem uocatum, ad opus inuitatum, ad prælium immane conductum, labora sicut bonus miles Christi Iesu. Operare & exercere te ipsum, in ædificatione cordis tui: & vt est apud Ecclesiasticũ, A iuuentute tua excipe doctrinam, & vsque ad canos inuenies sapientiam. Quasi is, qui arat, & qui seminat, accede ad eã, & sustine bonos fructus tui, in opere enim ipsius exigui laborabis, & cito edes de generationibus illius. Præliare prælia Domini, quæ aduersus dæmones cõmittuntur. In his autem nõ oscitãdo, & dormiendo, sed uigilãdo, & orãdo te exercabis. Nõ vincitur diabolus otio, sed labore, nõ crapula, sed ieiunio, nõ vaniloquio, sed silẽtio, non ira, non superbia, nõ ambitione, sed mãfuerndine, sed humilitate, sed honoris cõtẽptu. Cõtra dolos & terrores Satanæ (inquit Thomas à Cãpis uir uerẽ religionis, spiritualis, & pius) certat, ac triumphat vnanimis cõuentus fratrum multorum, qui nocturnis uigiliis incubat, diurnis laboribus insudant, sacris lectionibus intendunt, deuotis precibus, & Psalmorum melodiis insistendo, Deo iubilat, & quasi cœlestibus tubis pariter insonando, diabolũ persequuntur. Vehementer enim eum affligunt, cum ieiunant: uerberant, cum disciplinam recipiunt: calcant, cum ueniam petunt, prenuunt, cum se humiliant, terrent, cum Iesum inuocant, torquent, cum Mariam nominant, fugant, cum cruce signant, vrunt, cum crucifixum adorant, vincunt, cum obediunt, arctant, cum in solitudine manent, ligant cum strictẽ silentium seruant. Hæc sunt arma fortissima, quibus Christi milites diabolum superant, & ante pedes suos fractum uinctumque prosternant. Equum autem est, vt religiosi, qui nomina hule sacra militiã dederunt, strenuẽ dimicent aduersus seipfos, & aduersus carnis uitia, atque peccata, & se fortes esse, ac inuictos milites glorientur. Qui enim aliquam artem liberalẽ exercet, aut aliquod munus

1. Tim. 1.
19.

Hugo lib.
1. de clau
stro anti
ma c. 18.

2. ad Tim.
1.3.
Ecl. 6.
18.

Thom. à
Camp.
ser. ad no
stic. ser. 1.

reipu